

שיתוף פעולה חוצה מפלגות הציל את תקציב המכון הוולקני

שר החקלאות, אורי אריאל, נכשל בהעתקת מכון וולקני לצפון ולאחר מכן משרד האוצר לא הצליח לקצץ את התקציב למכון בצורה דרסטית. חברי הכנסת משה גפני ("יהדות התורה"), אורי מקלב ("יהדות התורה") ומיקי לוי ("כחול-לבן") שילבו ידיים לסיכול הקיצוץ. לוי, אף האשים גורמים בניסיון לנקום במכון

גיורא פרויד

ר החקלאות, אורי אריאל, ניסה להעתיק את המכון הוולקני לצפון הארץ והדבר לא צלח. לאחר מכן נחתה על הנהלת המכון ההחלטה של משרד החקלאות לקצץ את תקציב המכון לשנת 2019. ההחלטה נומקה בצורך לבצע קיצוץ רוחבי על פי החלטת הממשלה. לפי המשרד, קוצץ התקציב הכולל של המכון בכ-55 מיליון שקל שהם 22% מהתקציב השנתי המהווים כ-75% מהתקציב המיועד להוצאות השוטפות, החיוניות לפעילות המדעית (מאגרי מידע ומיחשוב, חשמל לחממות ומעבדות המחקר, מזון לבעלי חיים, ארנונה וכו').

שיעור קיצוץ בסדר גודל כזה היה גורם לדעת הנהלת המכון "לפגיעה אנושה בפעילות המחקר עד כדי עצירתו ולסיכון עצם קיומו של מינהל המחקר החקלאי". הקיצוץ הנ"ל היה חריג והיווה כ-2/3 מסה"כ הקיצוץ של המשרד כולו! בכתבה שהתייחסה לנושא ופורסמה ב"גלובס" (20.2.19) צוטטה תגובת משרד החקלאות שאמר: "לגבי תקציב 2019, מאחר שבשנים הקודמות הקיצוץ הרוחבי לא חל על מכון וולקני, והמשרד ספג זאת, התבצע איזון בשנת 2019".

במסגרת ראיון שקיימנו ("משוב חקלאות" גיליון 352) עם פרופ' אלי פיינרמן, ראש מינהל המחקר, בו סיפר על עבודת המכון, תרומתו למחקר החקלאי והמוניטין הרב לו הוא זוכה בארץ ובעולם, הוא הזכיר את הקיצוץ העמוק בתקציב המכון, אבל גם אמר שמסתמן שרוב כספי הקיצוץ יוחזרו לתקציב השנתי.

עתה, אחרי שאכן החלק הארי של כספי הקיצוץ הושב לתקציב המכון לשנת 2019, אפשר וראוי להוסיף פרטים על השתלשלות האירועים וחלקם של חברי הכנסת משה גפני, אורי מקלב ומיקי לוי בהשבת הכספים למקומם המקורי. בשורת האיוב של הקיצוץ הגיעה להנהלת המכון כהפתעה מוחלטת, כבר בראשית שנת 2018 (שכן זה היה במסגרת התקציב הדו-שנתי). פרופ' אלי פיינרמן, ראש המינהל,

מיקי לוי: לא חקלאי, אבל מבין את חשיבות המכון

פנה אל שר החקלאות, ח"כ אורי אריאל, והעמיד אותו על המשמעות החמורה של החלטת הקיצוץ העומדת בסתירה גמורה להחלטות קודמות של הממשלה בדבר "חיזוק מינהל המחקר החקלאי וייצוב תשתיותיו הפיזיות והאנושיות".

מכאן התגלגל הנושא אל שולחנה של ועדת הכנסת ל"מדע וטכנולוגיה". יו"ר הוועדה ח"כ אורי מקלב מיהדות התורה, שהיה פעיל גם בסיכול ההחלטה להעביר את מכון וולקני לצפון, החליט לעשות ככל יכולתו על מנת שהקיצוץ התקציבי יבוטל. בשיחה איתי הוא אמר: "מאז מוניתי לתפקיד יו"ר הוועדה זכיתי להיחשף לעבודה המיוחדת והחשובה של המכון במישור המדעי - מעשי, הן לקידום החקלאות במתן מענה לצרכיה והן כארגון המשמש כמנוף לקידמה, התחדשות ומחקר". לדבריו ההסתכלות על החקלאות לא יכולה להצטמצם בבחינה כלכלית גרידא, אלא, חייבת בראייה רחבה הרבה יותר בהקשרים של שמירה על קרקעות המדינה והיכולת לספק את צרכינו במזון טרי תמיד, ובעיתות משבר במיוחד. אסור לנו בשום מקרה להסתמך על אספקה מבחוץ!".

לסיכום אומר ח"כ מקלב (בעצמו נצר למשפחה שהגיעה לארץ ישראל כבר לפני כ-150 שנה שהתיישבה בפתח תקוה, והיו מראשוני עובדי האדמה בארץ): "מאז קום המדינה אנחנו רואים את החקלאות והחקלאים ככאלה שמבטיחים את קיומו של הקשר שלנו עם הארץ!".

משה גפני: המכון הוולקני חייב לו על התעקשותו להשאיר את המכון על מקומו ולהחזיר את הקיצוץ בתקציב

אורי מקלב: משפחה שורשית מישראל. הגיעה לפני 150 שנה

במכסימום לשיעור הרוחבי שחל על המשדר. לסיכום אמר לי ח"כ גפני: "אני חוזר על דברים שאמרת בוועידת ישראל לחקלאות - 'דעו לכם, לנבחר הציבור יש אחריות, לעיתים אפילו יותר מאשר לציבור, ואני מבטיח לחקלאים שאני אמשך לדאוג להם ולחקלאות כמו שעשיתי זאת שנים רבות וליבי איתם'".

לצידו של ח"כ גפני עמד גם ח"כ מיקי לוי ("כחול לבן") שפעל ללא לאות לביטול החלטת הקיצוץ והשבת "כל הכסף עד הגרוש האחרון" לתקציב המכון. ח"כ לוי ("אני לא חקלאי") שירת בין השנים 15-2013 כסגן שר האוצר ובקיא בסוגיות תקציב ואמר לי: "הכרתי היטב את נושא פינוי שטחי המכון במתחם בית דגן. היתה שם, לכאורה ועל פי פרסומים בעיתונות, מעורבות של ראש הממשלה לטובת איש העסקים שאול אלוביץ', שחלק משטח מכון וולקני הוא בבעלותו. על פי הבנתי היה הקיצוץ בתקציב המכון, בהיקפו ובאופן שנעשה, על בסיס נקמה".

על הפעילות שנעשתה על ידו וחברים נוספים סיפר מיקי לוי, שגם אחרי שכבר התקבלו ההחלטות לבטל את הקיצוץ הגדול ולהחזיר למכון וולקני את שנלקח, ניסו גורמים שונים לעכב את הביצוע. "רק אחרי שאיימנו לא לאשר את תקציב ועדת הבחירות עד אשר הכספים יגיעו פיזית בחזרה הם התרצו והאוצר העביר את הכסף (3-5 פעימות). ואכן, זו היתה פעילות פרלמנטרית חוצת מפלגות שהביאה לסופה הטוב את הפרשה שהיתה עלולה לגרום לחקלאות ולחקלאים נזקים משמעותיים ולטווח ארוך.

מסכם את הפרשה מצידו, פרופסור אלי פיינרמן: "לאחר שלמדו על התרומה העצומה של מכון וולקני לרווחת וכלכלת תושבי הארץ, ועל היותו של המכון "אור לגויים" בתחומים רבים, החליטו חברי הכנסת משה גפני, אורי מקלב ומיקי לוי לפעול נמרצות לביטול הקיצוץ בכדי לאפשר את המשך הפעילות המדעית והתפקוד השוטף שלו. אנו מודים להם מאוד ומעריכים את פועלם. הם ללא ספק ידידים גדולים, לא רק של המכון, אלא של המגזר החקלאי כולו". ■

המשך הטיפול בנושא עבר לוועדת הכספים של הכנסת. ח"כ משה גפני, יו"ר הוועדה שהעיד על עצמו, והוכיח זאת בדיבורים ובמעשים, כידיד ותומך בחקלאות הישראלית, נרתם במהירות ובמרץ רב לסיכול הכוונה לפגוע בפעילות העתידית של מכון המחקר. לדבריו, פגיעה במעמדו של מכון וולקני עלולה (חס ושלום) להתבטא בסכנה להמשך קיומה של חקלאות מצליחה ומתקדמת בישראל.

גפני קיים שורה של דיונים בנושא, נפגש עם כל הגורמים, למד את הנושא לפרטיו והגיע למסקנה שלא ניתן לנתק את הקשר בין החלטת המשרד להשית קיצוץ תקציבי כה משמעותי, לבין המאבק הקודם, על העתקת המכון לצפון, שהסתיים בכך ששר החקלאות נאלץ היה להשלים עם העובדה שכשל בנסיונו. על כן, החליט לפעול נחרצות ולהשיב את המצב לקדמותו ולהגביל את הפחתת התקציב

לגל שגיא
מזל טוב להולדת הבת
מאחלים קבוצת משוב